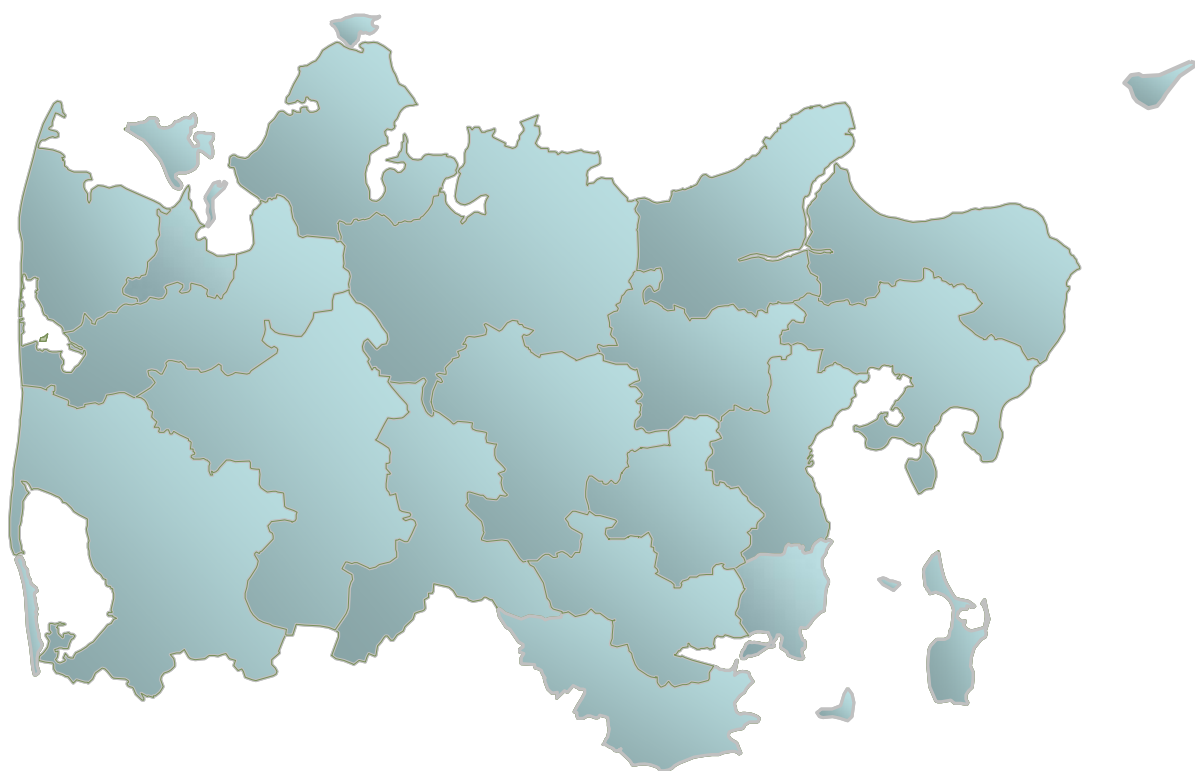

Spotanalyse af Butiksområdet i Midtjylland

Beskæftigelsesregion Midtjylland
December 2007

Indledning

Det Regionale Beskæftigelsesråd har på mødet i juni besluttet at udarbejde flere mindre spotanalyser, som belyser rekrutteringssituationen inden for brancher og erhvervsområder, hvor der meldes om mangel på arbejdskraft i Arbejdsmarkedsbalancen.

Formålet med spotanalyserne er bl.a. at få en mere detaljeret viden om

- omfanget af arbejdskraftmangelen fordelt på stillingsbetegnelser
- i hvilken grad virksomhederne forventer stigende beskæftigelse
- i hvilken grad virksomhederne rekrutterer udenlandsk arbejdskraft
- hvilke rekrutteringskanaler virksomhederne anvender, når de rekrutterer arbejdskraft

Den første del af spotanalysen er baseret på en spørgeundersøgelse af branchen i Midtjylland, som er besvaret af 218 virksomheder. Spørgeskemaet er udsendt via e-mail og besvares via Internettet. Virksomhedernes e-mailadresser er fundet ved en udsøgning af virksomhederne inden for branchen via et virksomhedsregister (WEB-DIRECT/Købmandsstanden).

Som afslutning på analysen samles op på de seneste resultater fra Arbejdsmarkedsbalancen vedr. butiksområdet.

Hovedresultater

- Mange virksomheder inden for branchen har oplevet rekrutteringsproblemer i september og oktober måned i Midtjylland. Over 1/4-del af virksomhederne i Beskæftigelsesregionens spørgeskemaundersøgelse har forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere i denne periode. De 59 virksomheder har i alt forgæves forsøgt at rekruttere 125 medarbejdere.
- Virksomhederne melder især om mangel på butiksmedhjælpere, salgsassistenter, salgskonsulenter, ekspedienter og sælgere.
- En del virksomheder oplever så store rekrutteringsproblemer, at de undlader at forsøge at besætte ledige job pga. forventninger om at arbejdskraften ikke findes.
- 1/4 af virksomhederne i undersøgelsen har ansat ufaglærte til opgaver, som normalt varetages af uddannet personale pga. mangel på uddannet arbejdskraft.
- I det seneste år har langt flere virksomheder oplevet vækst i beskæftigelsen end fald i beskæftigelsen.
- I det kommende år forventer lidt under halvdelen af virksomhederne at øge antallet af medarbejdere. Der meldes især om fremtidig efterspørgsel i f.h.t. faggrupperne: Ekspedient- og demonstrationsarbejde og salgs- og indkøbsarbejde.
- Næsten ingen af virksomhederne anvender arbejdskraft fra et vikarbureau. Lidt under halvdelen af virksomhederne svarer, at de ikke har behov for at benytte vikarbureau og lidt over 1/3 ønsker ikke at benytte vikarbureau.
- Flertallet af virksomhederne anvender annoncer, som deres normale rekrutteringsmetode, det gælder ca. 2/3-dele af virksomhederne. Lidt under halvdelen anvender rekruttering via allerede ansatte og uopfordrede ansøgninger, og ca. 1/3 benytter Jobnet/CV-banken eller egen hjemmeside.
- Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen bekræfter i høj grad resultaterne fra Beskæftigelsesregionens Arbejdsmarkedsbalance. I Arbejdsmarkedsbalancen er der registreret mangel inden for godt 1/3 af de stillingsbetegnelser, der findes inden for butiksområdet.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

218 virksomheder har besvaret spørgeskemaet. Enkelte spørgsmål er dog ikke besvaret af alle virksomheder, hvilket medfører at antallet af besvarelser varierer i de enkelte spørgsmål.

Virksomhedernes størrelse

Næsten 60% af virksomhederne i undersøgelsen er mindre virksomheder med under 10 ansatte, 22% har mellem 10 og 24 ansatte, mens 14% har over 25 ansatte.

Hvor mange ansatte er der i virksomheden?	Abs.	Pct.
1-4	64	29%
5-9	66	30%
10-24	47	22%
25-49	18	8%
50-99	6	3%
100 eller derover	7	3%
Ubesvaret	9	4%
Basis	217	

Flere ansatte i virksomhederne i det seneste år

35% af virksomhederne svarer, at de har flere ansatte end for et år siden, mens kun 13% har færre ansatte og 50% har det samme antal. Det indikerer, at butiksområdet har oplevet en vækst i beskæftigelsen i det seneste år.

Har virksomheden flere eller færre ansatte end for et år siden? (hvis der ses bort fra juleassistance)	Abs.	Pct.
Flere	74	35%
Færre	28	13%
Samme antal	105	50%
Ubesvaret	5	2%
Basis	212	

Det er især virksomheder med 10 ansatte eller derover, som svarer, at de har flere ansatte end for et år siden, mens de fleste af de små virksomheder med 4 eller færre ansatte, har samme antal ansatte (73%). Når det gælder virksomheder med 5-9 ansatte har halvdelen samme antal ansatte, mens 35% har flere ansatte end for et år siden.

Mange virksomheder har forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere

28% af virksomhederne har forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere inden for de seneste 2 måneder. Da undersøgelsen blev gennemført i november, betyder det, at spørgsmålet refererer til rekrutteringssituationen i **september og oktober** 2007.

Har virksomheden forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere inden for de seneste 2 måneder? (hvis der ses bort fra juleassistance)	Abs.	Pct.
Ja	59	28%
Nej	144	69%
Ved ikke	2	1%
Ubesvaret	5	2%
Basis	210	

De virksomheder, der forgæves har forsøgt at rekruttere nye medarbejdere inden for de seneste 2 måneder, er derefter blevet spurgt om inden for hvilke faggrupper, de forgæves har forsøgt at rekruttere medarbejdere.

I alt har virksomhederne forgæves forsøgt at rekruttere 125 medarbejdere i september og oktober måned.

Antallet af forgæves rekrutteringer er højest inden for Ekspedient- og demonstrationsarbejde, og derefter følger Salgs- og indkøbsarbejde.

Inden for hvilke af nedenstående faggrupper har virksomheden forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere inden for de seneste 2 måneder?	Antal forgæves rekrutteringer	Antal virksomheder
Arbejde med nærings- og nydelsesmidler	3	3
Chef- og lederarbejde	11	9
Dekoratorarbejde	4	4
Ekspedient- og demonstrationsarbejde	55	33
Salgs- og indkøbsarbejde	41	33
Specialfunktioner	11	9
I alt	125	91
Note: Antallet af virksomheder i alt (91) er højere end i den foregående tabel (59), da en del virksomheder har rekrutteret forgæves inden for flere faggrupper.		

Stillingsbetegnelser med størst mangel på arbejdskraft

Overordnet viser undersøgelsen, at der er størst mangel inden for følgende stillingsbetegnelser:

1. Butiksmedhjælper (20 forgæves rekrutteringer)
2. Salgsassistent (14)
3. Sælger (14)
4. Ekspedient (12)
5. Salgskonsulent (10)

Andet: Andre stillingsbetegnelser inden for Salgs- og indkøbsarbejde (10)

Se bilag 1 for en oversigt over alle stillingsbetegnelser, hvor virksomhederne har rekrutteret forgæves.

En del virksomheder undlader at rekruttere arbejdskraft pga. rekrutteringssituationen

Den vanskelige rekrutteringssituation inden for butiksområdet medfører, at en del virksomheder har ubesatte job, som de undlader at forsøge at besætte pga. forventning om, at arbejdskraften ikke findes. Undersøgelsen viser, at det gælder for 19% af virksomhederne.

Har virksomheden haft ubesatte job inden for de seneste 2 måneder, som den har undladt at forsøge at besætte - alene pga. forventning om, at arbejdskraften ikke findes?	Abs.	Pct.
Ja	40	19%
Nej	160	77%
Ved ikke	3	1%
Ubesvaret	4	2%
Basis	207	

Det skal også bemærkes, at blandt de 160 virksomheder, som svarer nej til spørgsmålet, har 18% af virksomhederne forgæves forsøgt at rekruttere nye medarbejdere.

Og blandt de 59 virksomheder, der forgæves har forsøgt at rekruttere nye medarbejdere i de seneste 2 måneder, har 45% svaret, at de har haft ubesatte stillinger, som de har undladt at forsøge at besætte, da de forventer at arbejdskraften ikke findes.

Det bekræfter derfor, at rekrutteringssituationen er vanskelig inden for branchen. Dog ser det ud til at en del virksomheder opgiver at rekruttere på forhånd, da de ikke forventer at kunne finde arbejdskraft.

Mange virksomheder har ansat ufaglærte pga. mangel på uddannet arbejdskraft

25% af virksomhederne i undersøgelsen har ansat ufaglærte til opgaver, som normalt varetages af uddannet personale pga. mangel på uddannet arbejdskraft.

Der er ikke sammenhæng mellem om virksomhederne har ansat ufaglærte pga. mangel på uddannet arbejdskraft, og om de forgæves har rekrutteret medarbejdere de seneste 2 måneder.

Til gengæld er de små virksomheder med 4 eller færre ansatte tilsyneladende ikke så tilbøjelige til at ansætte ufaglærte til opgaver, som normalt varetages af uddannet personale, som de større virksomheder. Blandt de små virksomheder med 4 eller færre ansatte er der således kun 15%, der svarer, at de har ansat ufaglærte pga. mangel på uddannet arbejdskraft, mens ca. halvdelen af virksomhederne med mellem 25 og 99 ansatte svarer ja til spørgsmålet.

Har virksomheden ansat ufaglærte til opgaver, som normalt varetages af uddannet personale pga. mangel på uddannet arbejdskraft?	Abs.	Pct.
Ja	52	25%
Nej	146	71%
Ved ikke	3	1%
Ubesvaret	5	2%
Basis	206	

43% af virksomhederne forventer at øge antallet af medarbejdere i det kommende år

43% af virksomhederne forventer at øge antallet af medarbejdere i det kommende år, mens 40% ikke forventer at ansætte nye medarbejdere, og 15% ikke ved om de forventer at øge antallet af medarbejdere.

Forventer virksomheden at øge antallet af medarbejdere i det kommende år?	Abs.	Pct.
Ja	88	43%
Nej	82	40%
Ved ikke	30	15%
Ubesvaret	4	2%
Basis	204	

Efterspørgsel efter medarbejdere til ekspedientarbejde i det kommende år

De 88 virksomheder, der har svaret, at de forventer at øge antallet af medarbejdere i det kommende år, har også haft mulighed for at angive, hvor mange medarbejdere de forventer at ansætte inden for de forskellige faggrupper. Samlet set forventer virksomhederne at øge antallet af ansatte med 260 medarbejdere i det kommende år.

Virksomhederne forventer at ansætte flest inden for faggrupperne Ekspedient- og demonstrationsarbejde og Salgs- og indkøbsarbejde.

Antal medarbejdere virksomhederne forventer at øge antallet af medarbejdere med i det kommende år fordelt på faggrupper	Antal medarbejdere
Arbejde med nærings- og nydelsesmidler	14
Chef- og lederarbejde	24
Dekoratorarbejde	6
Ekspedient- demonstrationsarbejde	91
Salgs- og indkøbsarbejde	86
Specialfunktioner	39
I alt	260

Få virksomheder anvender arbejdskraft fra et vikarbureau

Kun 1% af virksomhederne har i øjeblikket medarbejdere ansat fra et vikarbureau, mens 10% tidligere har haft medarbejdere, der var ansat gennem et vikarbureau. Hele 37% ønsker ikke at benytte vikarbureau, og 47% har ikke haft behov for at benytte vikarbureau. Af de virksomheder, der svarer, at de ikke har haft behov for at benytte vikarbureau, har kun 12% oplevet rekrutteringsproblemer inden for de seneste 2 måneder, mens 40% af de virksomheder, der ikke ønsker at benytte vikarbureau, har haft rekrutteringsproblemer.

Har virksomheden anvendt arbejdskraft fra et vikarbureau?	Abs.	Pct.
Ja, virksomheden har i øjeblikket medarbejdere, der er ansat gennem et vikarbureau	2	1%
Ja, virksomheden har tidligere haft medarbejdere, der var ansat gennem et vikarbureau	21	10%
Nej, virksomheden har ikke haft behov for at benytte vikarbureau	94	47%
Nej virksomheden ønsker ikke at benytte vikarbureau	75	37%
Ved ikke	4	2%
Ubesvaret	5	2%
Basis	201	

Virksomhederne anvender annoncer og netværk mest ved rekruttering

Når virksomhederne bliver spurgt om, hvilke kanaler de normalt anvender ved rekruttering af arbejdskraft, svarer flest, at de anvender annoncer (63%) eller rekrutterer via allerede ansatte (44%). Derefter rekrutterer virksomhederne også gennem uopfordrede ansøgninger (41%), jobcentrenes job og CV-bank (37%), virksomhedens egen hjemmeside (32%) eller gennem det lokale jobcenter (20%).

Hvilke kanaler anvender virksomheden normalt ved rekruttering af arbejdskraft?	Abs.	Pct.
Annoncer	128	63%
Jobcentrenes job og CV-bank på jobnet.dk	74	37%
Andre jobbanker på Internettet	26	13%
Egen hjemmeside	64	32%
Det lokale jobcenter	41	20%
Forbund/arbejdsløshedskasser	5	2%
Private konsulentfirmaer o. lign.	14	7%
Uopfordrede ansøgninger	82	41%
Via allerede ansatte	88	44%
Direkte fra anden virksomhed	17	8%
Andet:	16	8%
Ubesvaret	5	2%
Basis	202	
Note: virksomhederne har haft mulighed for at angive flere svar		

Virksomhedernes kommentarer

Endelig er virksomhederne blevet spurgt, om de har kommentarer til jobsituationen på butiksområdet i Midtjylland. Det er der ca. 1/5 af virksomhederne, der har, hvoraf mange af kommentarerne går på, at løn og arbejdstid har stor betydning for, at der er rekrutteringsproblemer i branchen.

30 virksomheder ønsker at deltage i det midtjyske videnspanel

Til sidst i spørgeskemaet, er virksomhederne blevet spurgt, om de ønsker at deltage i det videnspanel, som Beskæftigelsesregionen er ved at opbygge. Det midtjyske videnspanel er et

forum for gensidig udveksling af informationer om udviklingen på arbejdsmarkedet. Formålet med videnspanelet er at indsamle og videreformidle information og viden, der bidrager til, at beskæftigelsesindsatsen kan målrettes virksomhedernes behov, så der sikres job til de ledige og kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne.

Arbejdsmarkedsbalancen

De fire beskæftigelsesregioner udarbejder to gange årligt en Arbejdsmarkedsbalance, som viser beskæftigelsesmulighederne for cirka 1.500 stillingsbetegnelser på det regionale arbejdsmarked. Arbejdsmarkedsbalancen udarbejdes på grundlag af en række kvantitative data, som fortæller om udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i regionen.¹

Arbejdsmarkedsbalancen for Midtjylland kan findes på Beskæftigelsesregionens hjemmeside på www.brmidtjylland.dk.

Mangel på arbejdskraft inden for hver 5. stillingsbetegnelse

Arbejdsmarkedsbalancen viser overordnet for alle erhvervsområder, at der meldes om mangel på arbejdskraft inden for hver 5. stillingsbetegnelse på arbejdsmarkedet i regionen. Det svarer til, at der er mangel på arbejdskraft inden for 299 ud af de 1.514 stillingsbetegnelser, der anvendes på Jobnet.

Arbejdskraftmanglen er relativt størst inden for erhvervsområdet bygge- og anlæg, hvor der er mangel på arbejdskraft inden for 49% af stillingsbetegnelserne inden for området. Derefter kommer IT-området med mangel inden for 39%, salg, indkøb og markedsføring med 34%, jern, metal og auto med 34%, nærings- og nydelsesmiddel med 30% og industriel produktion med 27%.

Selv om der er størst mangel på arbejdskraft inden for disse områder, skal det bemærkes, at der aktuelt er mangel på arbejdskraft inden for de fleste erhvervsområder – og derfor, at manglen er markant mere udbredt end tidligere.

Nedenfor ses en liste med de stillingsbetegnelser, hvor der er registreret mangel på arbejdskraft i den seneste Arbejdsmarkedsbalance for Midtjylland fra juni 2007.

Liste over stillingsbetegnelser, hvor arbejdskraftmangelen er størst i Midtjylland jf. seneste Arbejdsmarkedsbalance

- blomsterdekoratør
- salgsassistent
- ekspedient
- handelsmedhjælper
- bager
- butiksleder
- butikschef
- butiksbestyrelser
- indkøber
- marketingmedarbejder
- marketingkonsulent
- salgskonsulent
- sælger
- butiksmmedhjælper

---

¹ Nærmere information om Arbejdsmarkedsbalancen kan findes på Beskæftigelsesregionens hjemmeside www.brmidtjylland.dk. Her er det også muligt at se, hvordan alle stillingsbetegnelser er kategoriseret i Arbejdsmarkedsbalancen. På nuværende tidspunkt kan Arbejdsmarkedsbalancen ikke opdeles på kommuner eller arbejdskraftområder, men kun på beskæftigelsesregioner.

- kasseassistent
- kundeservicemedarbejder
- butiksslagter

Der er overensstemmelse mellem Arbejdsmarkedsbalancen og spotanalysen. Således er der for 12 ud af de 17 stillingsbetegnelser, der optræder på listen over stillingsbetegnelser med størst arbejdskraftmangel på butiksområdet, også registreret forgæves rekrutteringer i spotanalysen.

Dog tyder spotanalysen på, at der er mangel på arbejdskraft inden for flere stillingsbetegnelser, da virksomhederne har haft 5 forgæves rekrutteringer på salgsleder og 3 på ordrebehandlere.

Mange stillinger besat uden held

En undersøgelse af virksomhedernes mangel på arbejdskraft udarbejdet af Arbejdsmarkedsstyrelsen i forbindelse med Arbejdsmarkedsbalancen viser, at 12.999 stillinger er søgt besat uden held i Midtjylland i en periode på 2 måneder fra uge 51 i 2006 til uge 16 i 2007. En tilsvarende undersøgelse året før viste, at 10.515 stillinger var søgt besat uden held. Rekrutteringsproblemerne har derfor været stigende i Midtjylland i det seneste år.

Antallet af stillinger, der er søgt besat uden held, svarer til 2,1% af beskæftigelsen i den seneste undersøgelse og 1,7% af beskæftigelsen i undersøgelsen fra 2006.

Antallet af stillinger, der er søgt besat uden held, er højest inden for bygge- og anlæg med 1.971 ubesatte stillinger. Derefter kommer forretningsservice, jern- og metalindustri, transportvirksomhed og landbruget, der alle har haft over 1.000 ubesatte stillinger i de 2 måneder.

Bilag 1. Oversigt over alle stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft i Beskæftigelsesregionens spørgeskemaundersøgelse

I det nedenstående fremgår alle stillingsbetegnelser, hvor virksomhederne har rekrutteret forgæves i perioden. Antallet af forgæves rekrutteringer fremgår i den første kolonne.

Arbejde med nærings- og nydelsesmidler

- 2 Butiksslagter
- 1 Andre stillingsbetegnelser (ikke beskrevet nærmere)
- 3 Rekrutteret forgæves i alt**

Chef- og lederarbejde

- 1 Boghandler
- 1 Butikschef
- 2 Butiksleder
- 1 Farvehandler
- 5 Salgsleder
- 1 Andre stillingsbetegnelser (ikke beskrevet nærmere)
- 11 Rekrutteret forgæves i alt**

Dekoratorarbejde

- 2 Blomsterdekoratør
- 2 Andre stillingsbetegnelser (1 elev, 1 butiksassistent/dekoratør)
- 4 Rekrutteret forgæves i alt**

Ekspedient- og demonstrationsarbejde

- 20 Butiksmedhjælper
- 12 Ekspedient
- 3 Kasseassistent
- 1 Kundeservicemedarbejder
- 14 Salgsassistent
- 5 Andre stillingsbetegnelser (1 handelsassistentelev, 1 salgsassistentelev)
- 55 Rekrutteret forgæves i alt**

Salgs- og indkøbsarbejde

- 3 Indkøber
- 1 Merchandiser
- 3 Ordrebehandler
- 10 Salgskonsulent
- 14 Sælger
- 10 Andre stillingsbetegnelser (1 intern sælger)
- 41 Rekrutteret forgæves i alt**

Specialfunktioner

- 2 Kvalitetsmedarbejder
- 9 Andre stillingsbetegnelser (ikke beskrevet nærmere)
- 11 Rekrutteret forgæves i alt**

Andre faggrupper

Virksomhederne har også angivet, at de forgæves har forsøgt at rekruttere arbejdskraft inden for andre stillingsbetegnelser, herunder:

- 1 montør/udeservicetekniker

- 1 chauffør/montør
- 1 cykelmekaniker
- 2 regnskabschefer
- 1 multimediedesigner
- Produktions- og lagerfolk